



## Kolové obrněné transportéry 8x8

OT BTR-90

kolem. U verze BTR-80 vyráběné od roku 1986 byly tyto dveře dále zvětšeny. Navíc byla verze BTR-80 jako první poháněna jedním dieslovým motorem (předchozí verze k pohonu používaly složitou pohonnou soustavu tvořenou dvěma benzínovými motory). Poslední známá verze BTR-90 se objevila v roce 1994. Nejvýraznější změnou je mohutnější výzbroj tvořená 30mm automatickým kanonem 2A42 lafetovaným ve věži spolu s 7,62mm kulometem. Prvním západním sériově vyráběným OT se čtyřmi nápravami byl nizozemský typ YP 408, zavedený do výzbroje nizozemské armády v roce 1964. Na rozdíl od sovětských vozidel řady BTR-60 či pozdějších západních typů však používal uspořádání podvozku 8x6 (jedna náprava nebyla poháněná), což zhoršovalo jeho průchodivost terémem.

Nejrozšířenější západní OT 8x8 vznikl ve Švýcarsku v polovině 70. let. Firma Mowag Motorwagenfabrik tehdy z vlastní iniciativy vyvinula rodinu kolových OT Piranha 4x4, 6x6 a 8x8. Zpočátku zaznamenala úspěch verze 6x6, kterou si v roce 1977 vybrala kanadská armáda (celkem 491 vozidel bylo vyrobeno v licenci firmou General Motors of Canada). V roce 1982 však uspěla i verze 8x8, která zvítězila v tendru na lehké obrněné vozidlo LAV (Light Armored Vehicle) pro US Marine Corps (USMC). Firma General Motors of Canada následně vyrobila pro USMC celkem 759 vozidel LAV různých verzí, z nichž nejpočetnější je LAV-25 s věží vyzbrojenou 25mm kanonem. Vozidla LAV-25 však nejsou používána jako obrněné transportéry, ale jako obrněná průzkumná vozidla. Typ LAV-25 byl později zaveden též v Saúdské Arabii a Austrálii. Na bázi základní verze vozidla Piranha vznikla zdokonalená verze Piranha II. Kanadská armáda zakoupila 402 vozidel (OT 8x8 Bison a průzkumné vozidlo 8x8 Coyote – blíže o nich v čísle 9/2003 na str. 22–28) a švýcarská armáda zakoupila 521 ks OT 8x8 Piranha II. V roce 1996 byl předveden typ Piranha III, který v následujících letech dosáhl obrovského obchodního úspěchu. Tento typ si vybrala též US Army jako vozidlo pro tzv. prozatímní brigádní bojové týmy, známé pod označením IAV (Interim Armored Vehicle) a později pojmenované Stryker. Celkem má být dodáno 2131 těchto vozidel v různých verzích. Vývoj typu Piranha v současnosti pokračuje verzí Piranha IV.

Západoevropské státy mají sice s používáním kolových obrněných vozidel 4x4 a 6x6 dlouhou tradici, avšak cesta k OT 8x8 je komplikovaná. Francie v roce 1990 zahájila program VBM (Vehicules Blindés Modulaires), který měl vést k vývoji rodiny kolových vozidel 8x8. V souvislosti s tímto programem firma GIAT v roce 1994 představila technologický demonstrátor Vextra. V roce 1995 pak firma Renault postavila konkurenční typ X8A. Program VBM byl v roce 1996 transformován na program VBCI (Vehicule Blindé de Combat d'Infanterie) zaměřený na vývoj kolového BVP s uspořádáním 8x8, který nahradí pásová BVP typu AMX-10P. Vývoj bude realizovat konsorcium Satory Military Vehicles tvořené firmami GIAT a Renault. Prototyp VBCI má být postaven v roce 2005. Německo zahájilo vývoj kolových OT 8x8 již v roce 1981 a v roce 1986 byl testován technologický demonstrátor EXF. V roce 1989 byl pak zahájen program kolového OT GTK (Gepanzerte Transport-Kraftfahrzeuge). V roce 1993 se Německo připojilo k francouzskému programu VBM, avšak po transformaci VBM na VBCI byla tato spolupráce ukončena, neboť Německo nepotřebovalo kolové BVP, ale kolový OT. V roce 1996 se však k Německu připojila Velká Británie, která v rámci programu MRAV (Multi-Role Armoured Vehicle) hledala nové kolové obrněné vozidlo. V roce 1999 pak Velká Británie a Německo podepsaly kontrakt na vývoj nového typu. V roce 2001 se k nim připojilo Nizozemsko. První dva prototypy s označením Boxer byly postaveny v roce 2002, avšak v roce 2003 Velká Británie z programu odstoupila, neboť nové vozidlo považuje za příliš těžké. V současnosti není jisté, zda Německo s Nizozemskem budou v programu pokračovat.

Z Evropy pochází rovněž moderní OT 8x8 typu AMV (Armored Modular Vehicle) a Pandur. Oba tyto OT vznikly na bázi OT 6x6. Prototyp OT 8x8 vznikl též v Itálii na bázi stíhače tanků Centauro. Mimo Evropu byly OT 8x8 v posledních letech vyvinuty v Saúdské Arabii (AF-40-8-1), Singapuru (Terrex), Tchaj-wanu (CM-32) a Japonsku (Type 96). S výjimkou japonského typu se na jejich vývoji podstatným způsobem podílely západoevropské firmy.

**Soutěžní otázka: K jakému typu náleží kolový obrněný transportér na neoznačeném snímku? Odpovědi zasílejte poštou na adresu redakce (Baranova 38, 130 00 Praha 3), případně na redakční e-mail (atm@aeromedia.cz) nejpozději do 20. března. Vylosovaného výherce správné odpovědi odměníme věcnou cenou.**

Správná odpověď z minulého čísla je: třída Ticonderoga (mimo soutěž: CG 59 Princeton během nasazení v operaci Iraqi Freedom). Knihu zasíláme panu Málkovi z Nymburka.

## SOUTĚŽ SOUTĚŽ

Jedním z druhů obrněné techniky, který se těší stále rostoucímu zájmu ozbrojených sil států celého světa, jsou kolové obrněné transportéry s uspořádáním podvozku 8x8. Výjimkou není ani Armáda České republiky, která na rozdíl od armád mnoha jiných států má s provozováním OT 8x8 dlouholeté zkušenosti. Již v druhé polovině 60. let byl totiž do výzbroje tehdejší Československé lidové armády zaveden typ OT-64, známý též pod jménem SKOT (střední kolový obrněný transportér). OT-64 byl vyvinut v československo-polské spolupráci a po dlouhou dobu představoval světovou špičku. V současnosti je však již zastaralý a plánuje se jeho nahrazení novým typem. Prvním kolovým obrněným vozidlem 8x8 vyvinutým po 2. světové válce bylo francouzské obrněné průzkumné vozidlo EBR 75 (Engin Blindé de Reconnaissance) vyzbrojené 75mm kanonem. Na jeho bázi vznikl v roce 1959 též prototyp obrněného transportéru EBR ETT, který však nebyl sériově vyráběn. Prvním sériově vyráběným OT 8x8 se tak stal až sovětský typ BTR-60P, zaváděný do výzbroje od roku 1960. Nehledě na problematické koncepční řešení se tento typ stal nejrozšířenějším OT na světě (celkem bylo vyrobeno přes 25 000 ks). Vozidlo BTR-60PB bylo vybaveno věží se 14,5mm a 7,62mm kulomety. Další zlepšení přinesla verze BTR-70, která měla boční dveře mezi druhým a třetím



První prototyp OT Boxer



OT Terrex



Technologický demonstrátor VEXTRA